

PLATÓ: Carta VII

“Essent objecte de general censura el règim polític aleshores imperant, es va produir una revolució; al capdavant d'aquest moviment revolucionari es van instaurar com a cabdills cinquanta-un homes, deu al Pireu i onze a la capital, al càrrec dels quals estava l'administració pública pel que fa referència a l'àgora i als assumptes municipals, mentre que trenta es van instaurar amb plens poders al capdavant del govern en general. Es donava la circumstància que alguns de aquests eren propparents i coneguts meus, i per tant van requerir al punt la meva col·laboració, per entendre que es tractava d'activitats que m'interessaven. La reacció meva no és de estranyar, donada la meva joventut; jo vaig pensar que ells governarien la ciutat traient-la d'un règim de vida injust i conduint-la a un ordre millor, de manera que els vaig dedicar la meva més apassionada atenció, a veure què aconseguien. I vaig veure que en poc temps, van fer semblar bo com si fos una edat d'or l'anterior règim. Entre d'altres abusos que van cometre, va estar la d'enviar al meu amic, l'ancià Sòcrates, de qui jo no tindria objecció en afirmar que va ser el més just dels homes del seu temps, a que, en unió d'altres persones, detingués a un ciutadà per conduir-lo per la força a ésser executat; ordre donada a fi que Sòcrates quedés, de grau o per força, complicat en els seus crims; per cert que ell no va obeir, i es va arriscar a patir tota classe de càstigs abans que fer-se còmplice de les seves iniquitats. Veient, dic, totes aquestes coses i d'altres semblants de la més gran gravetat, ple d'indignació em vaig inhibir de les bestieses d'aquell període. No molt de temps després va caure la tirania dels Trenta i tot el sistema polític imperant. Novament, encara que ja menys impetuosament, em va arrossegar el desig d'ocupar-me dels assumptes públics de la ciutat. Succeïen sens dubte també sota aquell govern, per tractar-se d'un període turbulent, moltes coses que podrien ser objecte de desaprovació; i res no té d'estrany que, enmig d'una revolució, certa gent prengué venjances excessives d'alguns adversaris. Així i tot els aleshores repatriats van observar una considerable moderació. Però va donar també la casualitat que alguns dels qui hi eren en el poder van portar els tribunals al meu amic Sòcrates, a qui acabo de referir-me, sota l'acusació més iniqua i que menys el quadrava: en efecte, uns van acusar d'impietat i d'altres van condemnar i van executar l'home que un dia no va consentir en ésser còmplice de l'il·lícit arrest d'un partidari dels aleshores proscrits, en ocasió en que ells patien les adversitats de l'exili.

En observar jo coses com aquestes i als homes que exercien els poders públics, així com les lleis i els costums, quant amb una més gran atenció ho examinava, al mateix temps que la meva edat anava adquirint maduresa, tant més difícil considerava administrar els assumptes públics amb rectitud; no em semblava, en efecte, que fos possible fer-ho sense comptar amb amics i col·laboradors dignes de confiança; trobar els qui ho fossin no era fàcil, doncs ja la ciutat no es regia pels costums i pràctiques dels nostres avantpassats, i adquirir d'altres de nous amb alguna facilitat era impossible; d'altra banda, tant la lletra com l'esperit de les lleis se n'anava corrompent i el nombre d'elles creixia amb extraordinària rapidesa.

D'aquesta sort jo, que al principi estava ple d'entusiasme per dedicar-me a la política, al girar la meva atenció a la vida pública i veure-la arrossegada en totes direccions per tota classe de corrents, vaig acabar per veure'm atacat de vertigen, i encara que no vaig prescindir de reflexionar sobre la manera de poder introduir una millora en ella, i per tant en la totalitat del sistema polític, si vaig deixar, tanmateix,

d'esperar successives oportunitats d'intervenir activament; i a l'últim, vaig adquirir el convenciment respecte de tots els Estats actuals que estan, sense excepció, mal governats; en efecte, el que fa referència a la seva legislació no té remei sense una extraordinària reforma, acompanyada a més a més de sort per implantar-la. I em vaig veure obligat a reconèixer, en lloança de la veritable filosofia, que d'ella depèn l'obtenir una visió perfecta i total del que és just, tant en el terreny polític com en el privat, i que no cessarà en els seus mals el gènere humà fins que els que són recta i veritablement filòsofs ocupin els càrrecs públics, o bé els que exerceixen el poder en els Estats arribin, per especial favor diví, a ser filòsofs en l'autèntic sentit de la paraula".